

Yuliya Lesyk-Szkutnik

Polityka etniczna i mniejszości narodowe w Gruzji. Geneza problemu – uwarunkowania polityczne – stan obecny

Streszczenie

1. Cel rozprawy

Celem niniejszej rozprawy doktorskiej jest wskazanie na szanse i zagrożenia dla niezakłóconego uczestnictwa przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych w życiu politycznym Gruzji. Analiza wydarzeń z niedalekiej przeszłości stanowi podstawę do wyciągnięcia wniosków dotyczących przyszłości kraju. Cezura czasowa rozważań zawartych w rozprawie dotyczy okresu od chwili proklamowania Gruzińskiej Republiki Demokratycznej w 1918 roku do czasów współczesnych.

Celem poznawczym rozprawy jest ocena poziomu przestrzegania praw mniejszości narodowych i etnicznych zagwarantowanych przez normy międzynarodowe, jak również ocena ustawodawstwa krajowego w dziedzinie ochrony praw mniejszości narodowych i etnicznych.

Istotnym czynnikiem podjęcia problematyki jest również brak spójnej analizy i syntezy ukazującej dogłębnie historyczne uwarunkowania procesów etnicznych zachodzących w Gruzji na przestrzeni lat. Warto zaznaczyć, że w polskich badaniach politologicznych dotychczas powstało niewiele prac zgłębiających w wystarczającym stopniu dane zjawisko. W ostatnich latach na polskim rynku wydawniczym tematyka Gruzji zyskuje na popularności, jednakże większość publikowanych monografii ma charakter publicystyczny, a więc nie może stanowić większej wartości naukowej. Szczególny deficyt widoczny jest w kwestii problematyki mniejszości narodowych i etnicznych, zamieszkujących dane państwo.

Przedmiotem badań niniejszej rozprawy jest uczestnictwo w życiu politycznym przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych w Gruzji po 1991 roku. Analizie została poddana implementacja standardów międzynarodowych w krajowy porządek prawny w dziedzinie ochrony praw mniejszości narodowych i etnicznych. Zasadnicza uwaga została

zwrócona na stopień partycypacji przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych w strukturach władzy, jak również na zależność między strukturą etniczną poszczególnych regionów i ich etniczną reprezentacją w ustawodawczych i wykonawczych organach władzy.

2. Część merytoryczna

W rozdziale pierwszym dokonano analizy najważniejszych założeń metodologicznych, na których oparte zostały przedstawione rozważania. Istotnym czynnikiem, rzutującym na decyzję o doborze odpowiednich teorii politycznych jest fakt istnienia tłących się konfliktów o podłożu etnicznym na obszarze tego państwa. Z uwagi na to, rozprawa została oparta na teorii realizmu. Jest to niezwykle istotne posunięcie, zwłaszcza w kontekście istnienia dwóch alternatywnych wersji historii regionu (gruzińskiej oraz rosyjskiej).

W rozdziale drugim przedstawiono analizę sytuacji wewnętrznej w Gruzji na przestrzeni lat. Punktem wyjściowym wybrano rok 1918 – rok proklamowania niepodległości Gruzjińskiej Republiki Demokratycznej. Dzieje historyczne państwa zbadano poprzez pryzmat polityki narodowościowej wobec poszczególnych narodów, zamieszkujących ten obszar.

W rozdziale trzecim poruszono kwestie związane ze współpracą Gruzji z poszczególnymi organizacjami międzynarodowymi. W formie *case studies* przedstawiono relacje państwa z ONZ, RE, OBWE oraz UE. Wybór tych organizacji podyktowany był przede wszystkim rolą, jaką odegrały w procesie stabilizacji sytuacji wewnętrznej w państwie gruzińskim.

W rozdziale czwartym przedstawiono rozwiązania prawne i instytucjonalne z zakresu ochrony praw mniejszości narodowych i etnicznych przyjęte w Gruzji po 2004 roku. Celem takiego zabiegu było wskazanie na rzeczywiste działania, podjęte w tym państwie na rzecz polepszenia sytuacji przedstawicieli takich grup, zwłaszcza w kontekście ich aktywizacji w gruzińskim życiu politycznym.

W rozdziale piątym szczegółowej analizie poddano najważniejsze dokumenty oraz pozyskane dane, niezbędne do napisania niniejszej rozprawy. Materiały źródłowe podzielono na kluczowe pierwszorzędne oraz źródła wtórne, tzw. drugorzędne. Poruszono również problematykę wiarygodności uzyskanych danych.

Niniejsza praca stanowi podsumowanie kilkuletniej obserwacji życia politycznego w Gruzji i roli przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych w tych procesach.

3. Wnioski

Wieloetniczny skład państwa gruzińskiego przyczynił się do tworzenia jego wyjątkowo bogatej kultury, stał się zarazem wyzwaniem, któremu niełatwo sprostać. Po odzyskaniu suwerenności przez Gruzję władze państwa nie mogą ignorować kwestii kształtowania wewnętrznej polityki etnicznej, która przy tym mogłaby pogodzić interesy wszystkich narodów, zamieszkujących terytorium kraju. Dotychczasowe doświadczenia pokazały, że nie zawsze można było odnaleźć drogę zrównoważonych sposobów realizowania polityki etnicznej, dyskursy polityczne zmieniały się wraz z władzą. Proces poszukiwań zbalansowanej polityki etnicznej zauważalny był od chwili rozpadu ZSRR.

10.06.2019

mgr Yuliy Lesyk - Sukutrik